

STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Faktaark om skolernes organisering af arbejdet med inkluderende læringsmiljøer

Udvalgte resultater fra Grundskolepanelet 2024

Det er et fælles ansvar for ledelse, lærere og pædagoger at sikre gode rammer for elevernes sociale og faglige deltagelse. Opgaven kræver samarbejde, hvorfor inkluderende læringsmiljøer også er et organisatorisk anliggende med fokus på bl.a. tolærerordninger og brug af ressourcepersoner. Faktaarket om skolernes organisering af inkluderende læringsmiljøer er ét af i alt fire faktaark om inkluderende læringsmiljøer.

Hovedresultater

- Tolærerordninger er mere udbredt i folkeskolen end på de frie skoler. **52 procent** af lærerne i folkeskolen indgår ugentligt i en tolærerordning. På de frie skoler er tallet **34 procent**.
- Undervisningen gennemføres sjældent sammen med kolleger eller vejledere med specialpædagogiske kompetencer. **Færre end 20 procent** af lærerne i grundskolen har jævnligt en kollega med specialpædagogiske kompetencer med i undervisningen.
- Holddannelse er mest udbredt på de lavere klassetrin. I 2. klasse har **20 procent** af lærerne anvendt holddannelse ugentligt.
- Pædagogerne løser en lang række opgaver i undervisningen. De bidrager i meget høj og høj grad til at give støtte til en eller flere elever med særlige behov i klassen (**79 procent**) og trivselsrelateret støtte (**89 procent**).

Om Grundskolepanelet

Grundskolepanelet er en spørgeskemaundersøgelse, som gennemføres hvert andet år blandt et fast panel af grundskoler. Panelet består af ledere, lærere, pædagoger (kun folkeskole) og elever fra 4., 6. og 8. klasse fra udvalgte folkeskoler og frie grundskoler. Gennem undersøgelserne giver deltagerne til sammen et indblik i elevernes skoledag og i skolernes arbejde med at sikre kvalitet i undervisningen. Grundskolepanelet er dermed en vigtig kilde til viden om nogle af de mest centrale temaer i grundskolen og belyser, hvordan den danske grundskole udvikler sig. I 2024 blev Grundskolepanelet gennemført for første gang med deltagelse fra 180 folkeskoler og 57 frie grundskoler. Svarprocenterne var henholdsvis 46 procent for pædagogerne, 69 procent for lærerne, 83 procent for lederne og 64 procent for eleverne. Styrelsen for It og Læring har været ansvarlig for indsamling af data.

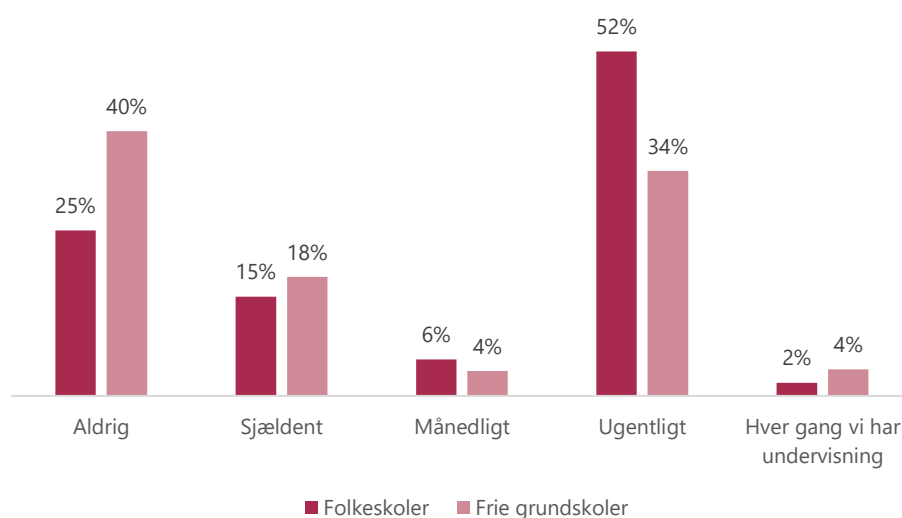
Tolærer- og tovoksenordning

Halvdelen af lærerne gennemfører ugentligt undervisning i en tolærerordning

Tolærer- og tovoksenordninger er organiseringer, som skolerne kan anvende til at understøtte elever med særlige behov i undervisningen. Den anden lærer eller voksen kan støtte en enkeltelev eller klassen som helhed.

Over halvdelen af lærerne i folkeskolen angiver, at de ugentligt gennemfører undervisning i en tolærerordning (**52 procent**). På de frie skoler er det til sammenligning **34 procent**, der ugentligt gennemfører undervisning med en tolærerordning. **25 procent** af lærerne i folkeskolerne svarer, at de inden for det seneste år ikke har gennemført undervisning sammen med en anden lærer i en tolærerordning. På de frie skoler gælder det samme for **40 procent** af lærerne. Der ses kun meget små forskelle på tværs af klassetrinene 2., 4., 6 og 8. klasse.

Figur 1: Skolernes brug af tolærerordning

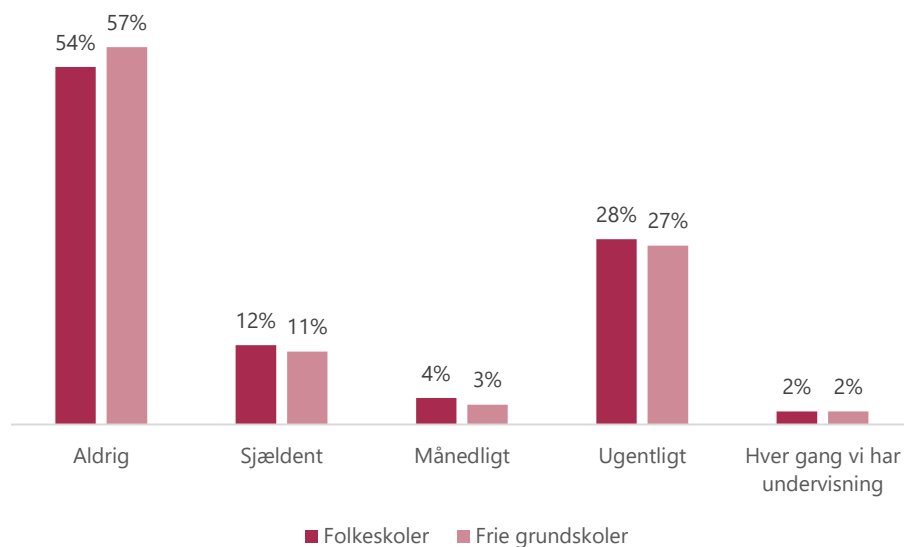

Anm.: 1.938 dansk- og matematiklærere, på både folkeskoler og frie grundskoler, har besvaret spørgsmålet: "Hvor ofte har du gennemført undervisningen i klassen med følgende? – to-lærerordning".

Kilde: Grundskolepanelet 2024, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024

I stedet for den klassiske tolærerordning kan læreren i klassen også suppleres af en ressourceperson med en anden faglig baggrund, fx pædagog. Tovoksenordningen er mindre udbredt end tolærerordningen, og der er ikke nævneværdig forskel på folkeskoler og frie skoler. **30 procent** af lærerne i folkeskolen og **30 procent** af lærerne i de frie grundskoler har gennemført undervisning mindst ugentligt med tovoksenordning, og henholdsvis **54 procent** af lærerne i folkeskolen og **57 procent** af lærerne i de frie grundskoler svarer, at de ikke inden for det seneste skoleår har gennemført undervisning med tovoksenordning.

Figur 2: Skolernes brug af tovoksenordning med pædagog eller anden lærer

Anm.: 1.926 dansk- og matematiklærere, på både folkeskoler og frie grundskoler, har besvaret spørgsmålet: "Hvor ofte har du gennemført undervisningen i klassen med følgende: - tovoksenordning med lærer og pædagog".

Kilde: Grundskolepanelet 2024, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Tovoksenordningen er klart mest udbredt i indskoling. Blandt de andele af lærerne, der har gennemført mindst en ugentlig tovoksenordning findes de **59 procent** i 2. klasse, **29 procent** i 4. klasse og **17 procent** og **9 procent** i henholdsvis 6. og 8. klasse.

Holddannelse

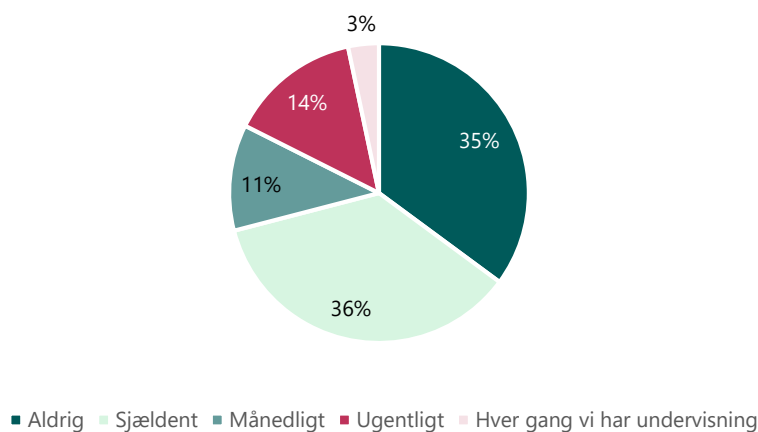
Lærerne oplyser at holddannelse ikke er så udbredt

Holddannelse er en anden organiseringsform, som skolerne kan anvende til at understøtte inkluderende læringsmiljøer. Ved at inddele eleverne i mindre hold kan lærerne skabe bedre deltagelsesmuligheder for alle elever, variere undervisningen og sikre et mere trykt læringsmiljø. Inddelingen kan fx ske på tværs af klasser eller årgange.

Lærerne er blevet spurgt, hvor ofte inden for det seneste skoleår de har gennemført undervisning i enten dansk eller matematik med holddannelse. Blandt lærere i folkeskoler og frie grundskoler angiver **17 procent**, at de mindst ugentligt har gennemført undervisning med holddannelse, **11 procent** har gjort det månedligt, mens **71 procent** aldrig eller næsten aldrig har gennemført undervisning med holddannelse. Der er kun små forskelle mellem folkeskoler og frie grundskoler. Folkeskoler og frie grundskoler anvender altså holddannelse i omtrent samme omfang.

Holddannelse er mest udbredt på de lavere klassetrin. I 2. klasse har **20 procent** af lærerne anvendt holddannelse mindst ugentligt, mens de tilsvarende tal er **15 procent** i 4. klasse, **13 procent** i 6. klasse og **10 procent** i 8. klasse.

Figur 3: Skolernes brug af undervisning med holddannelse

Anm.: 1.928 dansk- og matematiklærere, på både folkeskoler og frie grundskoler, har besvaret spørgsmålet: "Hvor ofte har du gennemført undervisningen i klassen med følgende: - Holddannelse (fx på tværs af klasser eller årgange)". Summer ikke til 100 grundet afrunding.

Kilde: Grundskolepanelet 2024, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

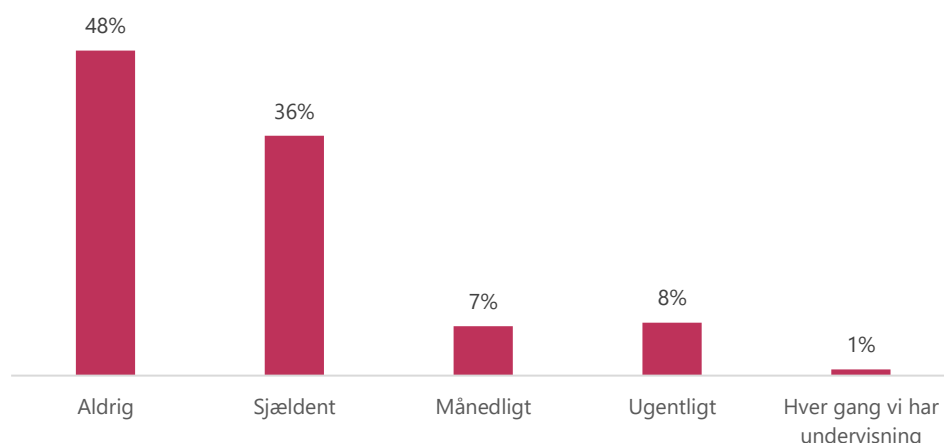
Specialpædagogiske kompetencer

Undervisningen gennemføres sjældent sammen med kolleger eller vejledere med specialpædagogiske kompetencer

Samarbejde med kolleger eller vejledere, som har specialpædagogiske kompetencer, kan også styrke inklusionen. Vejledere kan sparre med læreren om arbejdet med elever med særlige behov, eller vejlederne kan komme med helt ind i undervisningen.

Lærerne er blevet spurgt, om de inden for det seneste år har gennemført undervisning med deltagelse af en kollega/vejleder med specialpædagogiske kompetencer i undervisningen. På tværs af folkeskoler og frie grundskoler, rapporterer mere end **80 procent** af lærerne, at de aldrig eller sjældnere end månedligt har haft en kollega eller vejleder med specialpædagogiske kompetencer med i undervisningen.

Figur 4: En kollega/vejleder med specialpædagogiske kompetencer med i undervisningen

Anm.: 1.892 dansk- og matematiklærere, på både folkeskoler og frie grundskoler, har besvaret spørgsmålet: "Hvor ofte har du gennemført undervisningen i klassen med følgende: - Deltagelse af kollegaer/vejleder med specialpædagogiske kompetencer i undervisningen?".

Kilde: Grundskolepanelet 2024, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Når lærernes besvarelser opdeles på klassetrin findes der små forskelle, dog forekommer deltagelse af en kollega/vejleder med specialpædagogiske kompetencer i undervisningen lidt hyppigere på de lavere klassetrin.

Lærerne er også blevet spurgt om deres oplevelse af at samarbejde med ressourcepersoner/vejledere og pædagoger om at skabe inkluderende læringsmiljøer. **47 procent** af lærerne svarer, at de i høj eller meget høj grad har et tilfredsstillende samarbejde med skolens ressourcepersoner, og **36 procent** at de i høj eller meget høj grad har et tilfredsstillende samarbejde med pædagoger/vejledere.

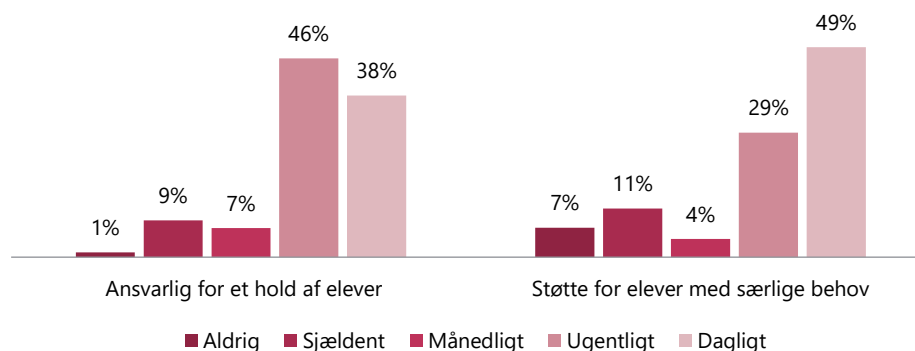
Pædagogernes rolle i arbejdet med inkluderende læringsmiljøer

Pædagogernes rolle ind i inklusionsopgaven

Pædagogerne har med deres faglighed en vigtig rolle at spille i inklusionsopgaven.

- **38 procent** af pædagogerne fortæller, at de dagligt er ansvarlig for et hold af elever. **46 procent** har ugentligt ansvaret for et hold af elever.
- **49 procent** af pædagogerne svarer, at de dagligt er støtte for elever med særlige behov, mens det samme gør sig gældende ugentligt for **29 procent**. Kun få procent (**1 og 7 procent**) er hverken ansvarlige for hold eller støtte for elever med særlige behov.

Figur 5: Pædagogernes vurdering af, hvor ofte de bidrager til inklusionsopgaven

Anm.: 540-549 pædagoger på folkeskoler har besvaret spørgsmålet: "Hvor ofte er du? 1) Ansvarlig for et hold af elever? og 2) Støtte for elever med særlige behov?".

Kilde: Grundskolepanelet 2024, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

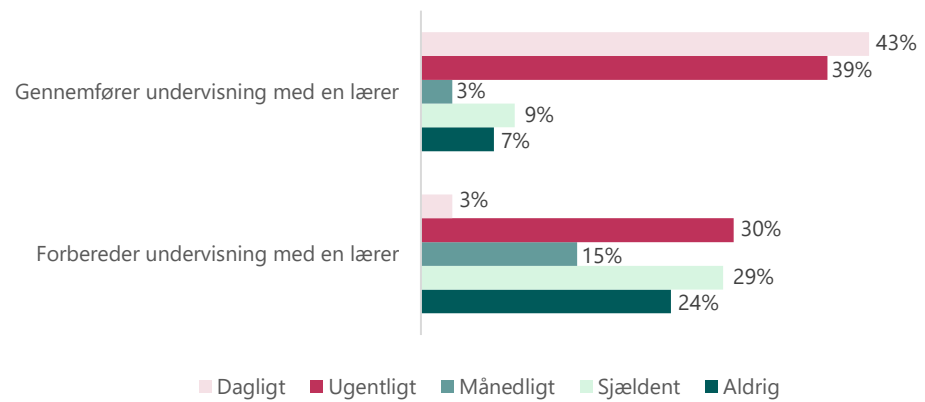
Pædagogernes samarbejde med lærerne

Pædagogernes opgaver i skolernes inklusionsarbejde er afhængig af et velfungerende samarbejde med lærerne. Pædagogerne er blevet spurgt, hvor ofte de forbereder og gennemfører undervisning sammen med en lærer, og hvor ofte de er alene om at forberede og gennemføre undervisning.

43 procent af pædagogerne gennemfører dagligt undervisning sammen med en lærer. **39 procent** gør det ugentligt. Pædagogerne deltager dog mindre hyppigt i forberedelsen af undervisningen sammen med læreren. **3 procent** af pædagogerne forbereder undervisning med en lærer dagligt og **30 procent** ugentligt. **24 procent** svarer, at de aldrig forbereder undervisning med en lærer.

Figur 6: Pædagogernes vurdering af, hvor ofte de gennemfører undervisning i samarbejde med en lærer

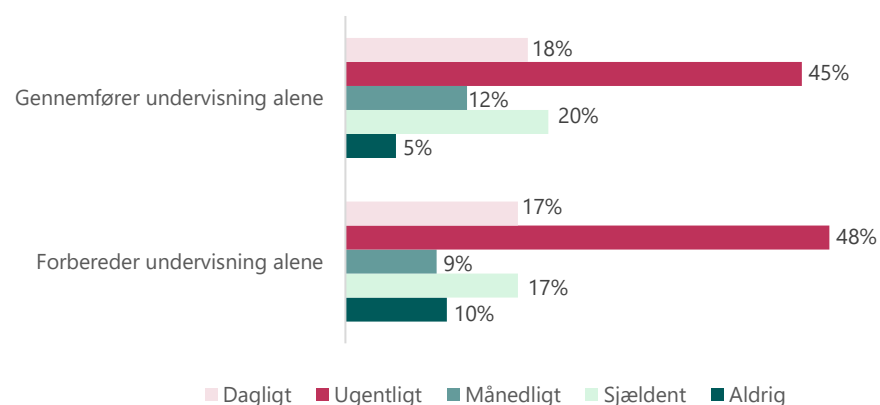
Anm.: 552-551 pædagoger på folkeskoler har besvaret spørgsmålet: "Hvor ofte gør du følgende? 1) Gennemfører undervisning med en lærer? og 2) Forbereder undervisning med en lærer?".

Kilde: Grundskolepanelet 2024, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Pædagogerne er jævnligt alene med undervisningen og forberedelsen. På spørgsmålet om hvor ofte pædagogerne forbereder undervisning alene, og hvor ofte de gennemfører undervisning alene, svarer:

- **17 procent** at de dagligt forbereder undervisning alene, og **48 procent** forbereder ugentligt undervisning alene.
- **18 procent** at de dagligt gennemfører undervisning alene, og **45 procent** gennemfører ugentligt undervisning alene.

Figur 7: Pædagoger, der forbereder og gennemfører undervisning alene

Anm.: 546-555 pædagoger på folkeskoler har besvaret spørgsmålet: "Hvor ofte gør du følgende? 1) Forbereder undervisning alene? og 2) Gennemfører undervisning alene?".

Kilde: Grundskolepanelet 2024, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

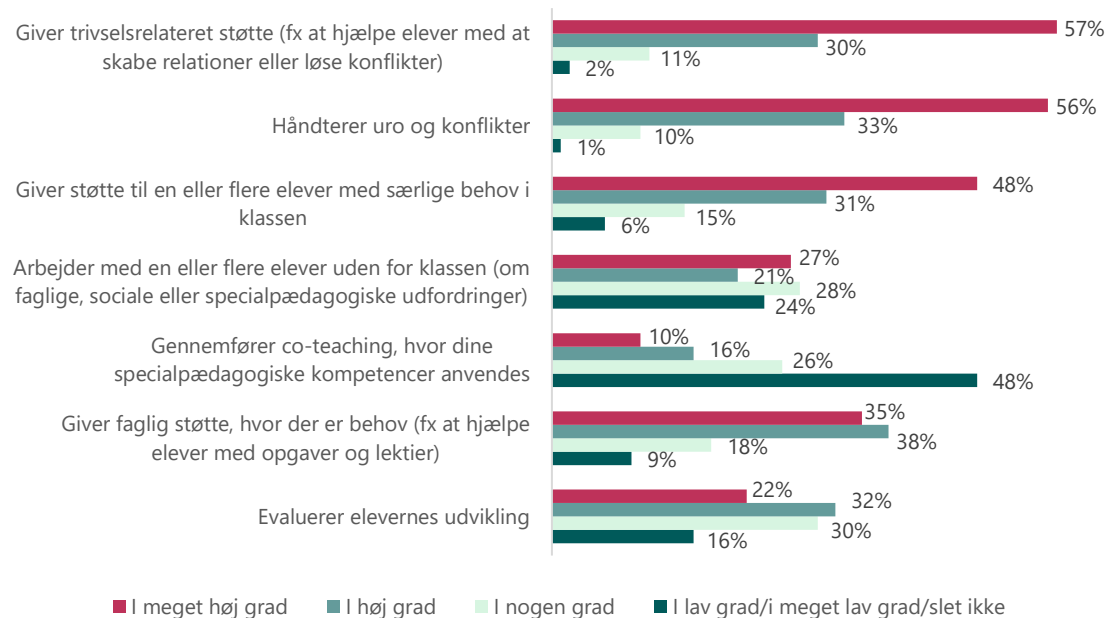
Pædagogernes deltagelse i undervisningen

Pædagogerne løser en lang række opgaver i undervisningen i et bredt spænd fra fx trivselsrelaterede opgaver, håndtering af faglige og specialpædagogiske opgaver, konflikthåndtering, faglig støtte og evaluering af elevernes udvikling.

Når pædagogerne deltager i undervisningen, vurderer de fleste, at de i høj eller meget høj grad bruger tid på at give støtte til en eller flere elever med særlige behov i klassen (**79 procent**) og trivselsrelateret støtte (**87 procent**). **74 procent** oplyser, at de i høj grad eller meget høj grad gennemfører co-teaching, hvor specialpædagogiske kompetencer anvendes, og **26 procent** svarer tilsvarende, at de i nogen grad bidrager ved at gennemføre co-teaching.

Figur 8: Pædagogernes vurdering af, hvordan de deltager i undervisningen

Anm.: 525-557 pædagoger på folkeskoler har besvaret spørgsmålet: "I hvilken grad gør du følgende, når du deltager i undervisningen?". Kategorier er lagt sammen grundet diskretionering.

Kilde: Grundskolepanelet 2024, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Om faktaarket

Af rapporteringen af resultater fra Grundskolepanelet sker i form af faktaark. Der vil for hvert tema udkomme ét eller flere faktaark, der til sammen afreporterer på de fire temaer for Grundskolepanelet. I faktaarkene præsenteres en række udvalgte resultater. Formålet med faktaarkene er at præsentere panelets resultater i en nuanceret og let tilgængelig form.

Da faktaarkene indeholder udvalgte resultater indgår også et bilag for hvert faktaark, hvor alle resultater for faktaarket er afreporteret. Ligeledes findes der i bilaget også antal svar herunder også antal 'ved ikke' besvarelser samt opdeling af resultater på skoletype. Bilaget giver derfor det fulde billede af undersøgelsen.

Der kan læses mere om baggrunden for temaer og Grundskolepanelets design samt dataindsamling i rammenotat for Grundskolepanelet, der kan findes [her](#) på Børne- og Undervisningsministeriets hjemmeside.